

Has Been

Oskari Sipola ja Johannes Brotherus

TV-sarjan outline
Versio 1, 18.11.2015

Niklas, 20, on jäämässä tyhjän päälle - taas. Viimeiset kaksi vuotta hän on näytellyt päivittäisessä saippuasarjassa, mutta nyt hänelle kerrotaan, että hahmoa ei olla tuomassa enää syksyllä takaisin sarjaan. Näyttelijäpesti on ollut kätevä paikka lojua, ilman että on tarvinnut tehdä päätöksiä elämästään. Nyt Niklaksen on kuitenkin aika herätä. Palkat on juhlistettu, lukio on jäänyt kesken, mihin Niklas suuntaa seuraavaksi?

14-vuotiaana Niklas lähti parhaan ystävänsä **Simon** (myös 14) kanssa osallistumaan The Voice Kids -kilpailun koelauluihin. Simoa ohjelma kiinnosti enemmän, mutta Niklas oli se, joka päätyi voittamaan kilpailun.

Niklasesta tuli *Nic*, tyttöjen suosikki ja hetkellisesti Suomen myydyin pop-artisti. Nicin esikoisalbumi myi nelinkertaista platinaa. Keikkakalenteri täyttyi; kotimaan areenat kierrettiin Leviä myöten, vierailtiin tv-ohjelmissa ja kauppakeskusten avajaisissa. Juhlittiinkin - Niklaksen ensimmäiset kännit hän joi levy-yhtiön pikkujouluissa, salaa.

Niklaksen perhe joutui myös aikamoiseen pyöritykseen. Hän asui äitinsä **Niinan**, tämän uuden miehen **Juhan** ja näiden kolmivuotiaiden kaksostyttöjen kanssa, ja vaikka Niina ja Juha yrittivät auttaa ja olla läsnä, Niklas päätyi keikkailemaan ja kiertämään melko lailla yksin, levy-yhtiön henkilökunnan ja taustabändinsä kanssa. Niklaksen isä **Paavo** työskenteli keikkamuusikkona eikä juurikaan tavannut lapsiaan, edes Niklasta tämän alkaessa menestyä. Sisko **Essi** oli jo parikymppisenä muuttanut omilleen.

Vajaata vuotta myöhemmin ilmestynyt toinen albumi myi muutaman tuhat kopiota. Musiikki muutti muotoaan ensimmäisestä levystä radikaalisti - Niklas laitettiin laulamisen lisäksi räppäämään, ja biisien sisältö oli paljon poikaa itseään aikuisempaa - näin levy-yhtiö ajatteli houkuttelevansa kuuntelijoiksi myös poikia. Niklas yritti kyseenalaistaa äänitysvaiheessa valittua suuntaa, mutta häntä ei kuunneltu. Levy tuotti valtavat tappiot ja Niklas putosi kiertoradalta maahan. Kaikki, mikä juuri äsken oli koko ajan tarjottuna, vietiin yhdessä yössä häneltä pois.

Huolimatta pettymyksestä Voice Kids -kilpailussa, Simo on säilynyt Niklaksen parhaana ystävä. Hän on tehnyt omaa musiikkiaan noista ajoista lähtien, mutta tuloksena on ollut vain huonosti levinneitä omakustanteita. Nyt Simo on säveltänyt EP:n verran musiikkia, josta levy-yhtiön A&R innostuu. On kuitenkin ongelma; Simon lauluääni ja yleinen olemus todetaan epäkaupalliseksi. Levy-yhtiö yrittää ostaa Simon biisejä muille artisteilleen, mutta Simo kieltäytyy, sisuuntuneena.

Simon kuullessa Niklaksen näyttelijäpestin päätymisestä, ratkaisu on selkeä: Simo ja Niklas muodostavat duon. Niklas laulaa, Simo soittaa ja tekee biisit. Pojat hyökkäävät projektin kimppuun täydellä temmolla. Niklaksen on-off-tyttöystävä **Lise** saa nopeasti tarpeeksi Niklaksen huomion katoamisesta hänestä ja lähtee ovet paukkuun. Niklas tuskin huomaa. Hän on ensimmäistä kertaa vuosiin todella liekeissä jostain. Levy-yhtiökin syyttyä ideasta. Kun ensimmäinen biisi saa innostuneen vastaanoton, Niklaksen nöyryys ja kiitollisuus uudesta mahdollisuudesta katoavat kuin tuhka tuuleen. Haastattelussa Niklas ei korjaa toimittajan oletusta siitä, että biisit ovat Niklaksen, ja että projekti on soolo eikä duo. Levy-yhtiön vaivalla järjestämät promokeikat tuntuvat hänestä omin ansioin hankituilta.

Simolle riittää. Hän on kyllästynyt olemaan Niklakselle se, mitä tämä kulloinkin tarvitsee - ystävä, majoittaja, ja viimeisimpänä henkilökuntaa. Esiin tulevat myös tapahtumat kuusi vuotta aiemmin Voice Kids -kisassa, ja Niklaksen käytös silloin - joka ei ollut paljoa nykyistä parempaa. Simo jättää duon ja ottaa vastaan pestin Euroopassa kiertävän indiebändin kosketinsoittajana. Ilman Simoa levy-yhtiö vetää tukensa pois projektilta - heitä ei kiinnosta 20-vuotias *hasbeen* ilman radiokelpoisia biisejä, kun tuoreitakin artisteja tulee ovista ja ikkunoista.

Niklaksen itselleen huolella rakentama suojakuori murtuu. Niklas alkaa ymmärtää oman käytöksensä ja suhtautumisensa epäterveellisyyden. Suosio esiteininä on traumatisoinut hänet, ja maailma ympärillä tukenut illuusiota siitä, mikä on menestyksen mittari, merkitys ja tarkoitus elämässä.

Niklas on sanonut haastatteluissa "rakastavansa musiikkia", mutta mitä se todella tarkoittaa? Missä se näkyy? Niklas näkee levy-yhtiön uuden poikastaran haastattelun ja tajuaa pojan puhuvan täsmälleen samoin sanoin, kuin hän itse puhui aikanaan. Kaikki mitä Niklas musiikista tietää tai ajattelee, on opetettu hänelle levymyynnin kaupallisista ehdoin. Musiikin rakastaminen on pelkkää tyhjää retoriikkaa.

Niklas palaa lukioon, menettää asuntonsa, vuokrat ovat jääneet rästiin. Hän harkitsee hetken äitinsä luokse muuttamista, mutta kirkkonummelaisen omakotitalon jakaminen heidän ja nyt yhdeksänvuotiaiden kaksoissiskojen kanssa ei houkuta. Niklas pistää toivon isosiskoonsa.

Essi, nyt 26, ei suostu ottamaan Niklasta kaksioonsa, mutta ehdottaa, että tämä muuttaisi heidän isänsä luokse. Niklas torjuu idean, hänelle isä on perheensä jättänyt juoppo basisti. Essi korjaa Niklaksen mielikuvat; isä ei jättänyt ketään, vaan äiti löysi uuden miehen. Eikä isä ole juonut tippaakaan alkoholia kymmeneen vuosiin. Paavo-isä on ollut lastensa elämässä läsnä vain vähän, koska näin he ja äitinsä ovat toivoneet.

Hämentynyt Niklas ottaa vastaan vierashuonepedin isänsä kotona Itä-Helsingissä. Keskusteluissa paljastuu, että Paavolla olisi voinut olla poikansa elämässä iso merkitys nimenomaan musiikkisuhteen muodostumisessa terveemmäksi. Hän katuu tekojaan ja sanojaan, mutta myös Niklas katuu ennakkoluulojaan isänsä suhteen. Paavo opettaa Niklakselle kitaransoiton alkeet, he ottavat varovaisia askelia isä-poika-suhteen luomiseksi.

Aikuislukiossa Niklas viettää aikaa itseään nuorempien, lukiosta aamuheräämisvaikeuksien takia iltavuoroon siirtyneiden kanssa. Kun hänen kännykkänsä varastetaan kesken koulupäivän, Niklas lähtee hakemaan apua lähellä asuvan Essin ovelta. Sitä ei avaakaan Essi, vaan alaston mies. Hän on **Mikko**, räppäri ja yksi Suomen suosituimmista artisteista. Vasta 25-vuotiaana hän on räppiduonsa kanssa julkaissut useita platinaa myyneitä albumeita ja käynyt myös itkemässä Vain elämää -pöydän äärellä. Lisäksi hän on ilmeisesti Essin ajoittainen panokaveri. Vaivaantunut Essi esittelee Niklaksen ja Mikon toisilleen. Mikko tunnistaa Niklaksen, ja kertoo, että hän ja Essi ovat tutustuneet koska Essi on laulanut taustoja Mikon levyille. Essin lauluharrastus on Niklakselle uutinen. Mikko kutsuu Niklaksen mukaan seuraavaan äänityssessioon.

Lauluäänitysten jälkeen Niklas saa Mikolta kehuja, ja kaljojen äärellä Mikko pohdiskelee duon oman levy-yhtiön repertoarin laajentamista muihin musiikkilajeihin. Niklas tarjoaa itseään artistiksi Mikon labelille,

Essin järkytykseksi. Mikko ei tartu tarjoukseen, hän kun ei ole kiinnostunut tuotteistamaan ketään. Häntä kiinnostavat aidot jutut, ihmiset joilla on oma tarina ja oma ääni. Niklas ei mene tähän kategoriaan.

Niklas ymmärtää, että tässä on vihdoin jotain mitä hän todella haluaa. Hän tykkää Mikosta, tämän levy-yhtiöstä ja kaupallisten arvojen vastaisesti tehtävästä musiikista, joka on kuitenkin käsittämättömän suosittua. Hän haluaa tehdä jotain omaa, jotain mistä hän voi olla ylpeä. Niklas ei ole kuitenkaan koskaan kirjoittanut omaa musiikkiaan. Nicin toiselle levyille hän yritti tarjota omia lyriikoitaan, mutta ne sivuutettiin. Paavo opettaa Niklakselle popkappaleiden sointukulkujen perusteet, ja luonnostelee hänen kanssaan kappaleelle rungon. Lyriikoiden kanssa Niklas pyytää apua Essiltä. He, Niklaksen ajatuksien pohjalta, kirjoittavat sanat jotka kertovat virheistä, elämän antamista oppitunneista ja itsensä syyttämisestä. Niklas, Essi ja Paavo sovittavat sanat ja sävellyksen toisiinsa, ja Niklas äänittää demon kännykällään yksin.

Mikko kuuntelee demon ja toteaa sen olevan raaka, mutta erittäin lupaava. Mikko kutsuu tutun tuottajan työskentelemään Niklaksen kanssa levy-yhtiönsä kotistudiossa.

Tuottaja **Ope**, 32, saapuu ensimmäiseen studiosessioon mukanaan biisipohjat jotka hän on rakentanut Niklaksen kännykkädemon pohjalta. Niklas yrittää esittää ammattilaista, käyttää isoja termejä ja rupeaa jopa komentelemaan Opea. Niklas saa puhuttelun keulimisesta ja nöyryyden puutteesta. Ope kertoo tarinoita artisteista joiden kanssa hän on työskennellyt, virheistä joita he ovat tehneet. Hän ei ole ilkeä, mutta suora ja ironisen tiukka. Open mukaan hyvä lauluääni ei vielä ratkaise mitään, hyviä, kivannäköisiä nuoria laulajia ovat taidelukiot täynnä. Artistius on jotain aivan muuta. Kyse on henkilökohtaisuudesta; siitä, että laulun kirjoittaja onnistuu paljastamaan itsestään jotain, jättäen kuitenkin kappaleeseen tarpeeksi tilaa kuulijalle maalata siihen oman elämänsä kuva. Kyse on asioista, jotka ihmisiä yhdistävät; tunteista, kokemuksista, elämästä.

Demo on valmis ja Niklas ja Ope soittavat sen Mikolle. Mikko on biisistä liekeissä, sen soundi on tuore ja fiilis osuva ja koskettava. Niklaksen vähän vuodattava teksti on muuttunut Open käsissä meneväksi mutta haikeaksi indiepop-biisiksi. Mikko pyytää Niklakselta kolme biisiä lisää, ja antaa aikaa kuukauden. Niklas on sekaisin pelosta ja innostuksesta, ottaa haasteen vastaan.

On kulunut puoli vuotta Mikon antamasta haasteesta Niklakselle. Tampereella järjestettävässä uuden musiikin katselmuksessa hän lämmittelee yhtä Suomen englanninkielisistä indiemusiikin vientititoivoista. Takahuoneessa Niklas törmää Simoon. Hän on juuri tuon bändin kosketinsoittaja - sitä Niklas ei ollut tajunnut. Simo taas on tiennyt täsmälleen, kuka heitä on lämmittelemässä. Hän on kuunnellut Niklaksen ensisingleä Spotifystä repeatilla. Ystävien jälleennäkeminen on lämmin, mutta lyhyt. On Niklaksen aika nousta estradille.

Niklas esiintyy koko nimellään, tapahtuman moderaattori haastattelee häntä ennen keikkaa lyhyesti. Moderaattori mainitsee Niklaksen menneisyyden lapsitähtenä, Niklas on valmistautunut kysymykseen ja kommentoi sitä vitsillä, joka naurattaa yleisöä - mukaanlukien Niklaksen vanhempia. Haastattelun jälkeen keikka lähtee käyntiin, ja lavan keskellä nähdään aivan eri nuori mies kuin taannoin saippuasarjan setissä.

Sana

HasBeen on tyyllilajiltaan draamakomedia - vaikka tarina onkin selvästi draamallinen, tavoiteltu ote ja kerronnan tyyli on kevyempi ja ajoittain lähes suoraan slapstickin suuntainen.

Kokonaisuus jakautuu kahteen selvästi toisistaan erottuvaan puoliskoon. Puolivälin hetki on kohta kun Simo vihdoin jättää Niklaksen oman onnensa nojaan ja päättää heidän ystävyytensä. Siihen asti tarina noudattaa varsin komediallisia sävyjä, tarpeen tullen liioitellen tunnistettavasti suomalaisen musiikkiskenen nykyhetken kummallisuuksia ja huvittavuuksia. Niklaksen hahmo on myös selvästi erilainen näinä kahtena puoliskona - ensimmäisen puolen ajan hyperaktiivisempänä, vähän ajattelemattomanakin eteenpäin paahtajana, toisen puolen ajan introspektiivisempänä, ja koko ajan aikuisempänä nuorena miehenä. Jälkipuoliskolla räppäri-Mikko näyttäytyy elämää suurempana hahmona joka tuo pirteyttä kohtauksiin.

Kerronnallisesti Niklaksen menneisyys lapsitähtenä on tarkoitus kattaa laajoina flashback-jaksoina pitkin ensimmäistä puoliskoa, eikä yhtenä takaumablokkina tarinan aluksi. Tästä syntyy myös potentiaali menneisyydelle kommentoida nykyisyyttä, ja tuoda näkyväksi sitä, miten Niklaksen uusi ponnistus musiikkimaailmassa reflektoi juuri aiemmin tehtyjä virheitä. Jälkimmäisellä puoliskolla takaumat vähenevät merkittävästi, muutamaa tarkkaan valittua poikkeusta lukuunottamatta.

Keskeisiä pohdiskeltavia teemoja ovat paitsi musiikki, sen tekeminen sekä intohimosta että ammattina, musiikkiteollisuuden ja "tähtitehtailun" raadollisuus, myös varsin perinteiset teemat kuten oman tien löytäminen ja itseksi kasvaminen. Komedian tyyllilajina toimii lämmin ironia, joka mahdollistaa sekä hahmoille nauramisen että heidän puolestaan jännittämisen.

Tarinana HasBeen kuvastaa tätä hetkeä monin tavoin, ja reflektoi monia ajatuksia joita nuoret pohtivat; ovatko unelmat saavutettavissa, mikä on niiden arvo ja hinta? Onko musiikki tapa olla julkkis vai onko julkisuus pakollinen paha jos haluaa olla muusikko? Kokonaisuus sisältää myös paljon mahdollisuuksia monimediallisuuteen ja näistä meillä on jo innostavia ajatuksia.